

Stap stewardship beleid

Versie 2.0
Datum Februari 2020

Inleiding

Verschillende pensioenfonds en werkgevers hebben de uitvoering van hun pensioenregeling en het pensioenvermogen aan Stap toevertrouwd en overgedragen. Vanuit de doelstellingen van Stap ten aanzien van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB), beschouwt Stap aandeelhouderbetrokkenheid als een belangrijke plicht.

In dit beleidsdocument is samengevat hoe het Bestuur van Stap haar beleid vorm geeft ten aanzien van haar betrokkenheid richting beursgenoteerde vennootschappen waarin door de verschillende Stap Pensioenkringen wordt belegd, en de integratie hiervan in haar beleggingsbeleid.

Stewardship

Stewardship laat zich vertalen als rentmeesterschap en behelst hoe door een belegger de aandeelhoudersrechten worden aangewend. Het stembeleid en het dialoogbeleid maakt hier een integraal onderdeel van uit. Deze elementen maakten deel uit van het door Stap al gevoerde MVB beleid. Vandaar dat in dit beleidsdocument aan beide aspecten wordt gerefereerd.

Doelstelling stewardshipbeleid Stap

Het Stap stewardshipbeleid is erop gericht dat de ondernemingen in de beleggingsportefeuilles van de pensioenkringen zowel op financieel als op maatschappelijk gebied waarde creëren op de lange termijn. Stap is van mening dat hiermee het belang van de deelnemers wordt gediend.

Reikwijdte stewardshipbeleid Stap

Met dit stewardshipbeleid wenst Stap aan te sluiten bij de Dutch Stewardship Code. De Dutch Stewardship Code geldt alleen voor aandelen in Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen. In het Stap stewardshipbeleid is geopteerd voor een uniform beleid voor zowel Nederlandse als niet-Nederlandse aandelen in beursgenoteerde ondernemingen. Voor zowel Nederlandse- en niet-Nederlandse aandelen wordt daarom aangesloten bij de Dutch Stewardship Code.

Het Stap stewardship-beleid kent vier kernelementen: screening (en uitsluitingen), monitoring, dialoog en de wijze van uitoefening van aandeelhoudersrechten (stembeleid). De invulling van deze elementen wordt op de navolgende pagina's nader toegelicht.

Screening

Stap streeft ernaar dat alle ondernemingen waarin door Stap belegd wordt, zich gedragen volgens de Global Compact Principles (GCP), zoals opgesteld door de Verenigde Naties (VN). Dit zijn principes op het gebied van mensenrechten, milieu, arbeidsomstandigheden en anticorruptie. De Global Compact Principles zijn te vinden op de website: [The ten principles of the UN Global Compact](#). De beleggingsportefeuille wordt hiertoe jaarlijks integraal gescreend en verdere monitoring vindt op doorlopende basis plaats.

Stap hanteert de volgende algemene uitgangspunt in haar minimum uitsluitingenbeleid:

- In bedrijven die direct betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens wordt niet belegd.
- Op basis van sanctiewetgeving worden een aantal landen uitgesloten. De uit te sluiten beleggingen zijn staatsobligaties en overige leningen uitgegeven door centrale en lagere overheden van deze landen.

Als pensioenfonds belegt Stap voor de lange termijn. Daarbij is het van belang om op toekomstige ontwikkelingen te anticiperen teneinde de belangen van pensioengerechtigden te waarborgen. Vanuit deze overtuiging streeft Stap ernaar om met het MVB beleid, de beleggingsportefeuille toekomstbestendig in te vullen en significante risico's te mitigeren. In de ruimere implementatie van het MVB beleid komt dat in praktijk tot uiting in de volgende, aanvullende uitsluitingen:

- Op basis van universeel erkende veroordelingen op het gebied van mensenrechten worden een aantal additionele landen uitgesloten. De uit te sluiten beleggingen zijn staatsobligaties en overige leningen uitgegeven door centrale en lagere overheden van deze landen.
- Er wordt niet belegd in kolenmijnbouw bedrijven welke 30 procent of meer van hun omzet behalen uit de winning van thermisch kolen.
- Tevens worden ondernemingen uitgesloten die 5% of meer van de omzet uit tabak en tabak gerelateerde producten behaalt.
- Oliebedrijven die 30% of meer van hun olieproductie halen uit teerzanden en/of die een significante betrokkenheid hebben bij het transport van teerzandolie, op de uitsluitingenlijst geplaatst dienen te worden
- Uitsluitingen op basis van de GCP indien dialoog niet tot de gewenste resultaten leidt.
- Als na een periode van drie jaar dialoog onvoldoende vooruitgang is geboekt wordt de betreffende onderneming in principe uitgesloten.

Voor Stap is het essentieel dat het uitsluitingsbeleid past bij de belanghebbenden van Stap. Daarom hebben de Pensioenkringen van Stap de mogelijkheid om eigen uitsluitingenbeleid toe te passen, dat toegespitst is op de specifieke overtuigingen van de deelnemers van de Pensioenkring, zolang dit uitsluitingsbeleid past binnen de MVB-kaders van Stap.

Monitoring

Stap vereist van haar vermogensbeheerders dat ze toezicht houden op de Nederlandse- en internationale beursgenoteerde ondernemingen waarin door Stap belegd wordt. Dit toezicht richt zich in eerste instantie op het naleven van Global Compact Principles van de Verenigde Naties. Voor de actief beheerde mandaten vereist Stap van haar vermogensbeheerder ook een toezicht op andere materiële aangelegenheden, waaronder in ieder geval de strategie, het bedrijfsmodel, de kapitaalstructuur, de corporate governance, alsmede maatschappelijke en milieutechnische impact. Het betreft zaken die naar verwachting een significant effect hebben op het vermogen van de vennootschap om op lange termijn waarde te creëren. Deze aspecten zullen aanleiding vormen om een dialoog aan te gaan of om ondernemingen uit te sluiten.

Dialoog

Stap is van mening dat een constructieve dialoog met ondernemingen substantieel kan bijdragen aan gedragsverbetering van bedrijven als het gaat om maatschappelijk verantwoord ondernemen. Deze verbeteringen zullen naar de overtuiging van Stap bijdragen aan waardecreatie op lange termijn en daarmee aan het belang van de Stap deelnemers.

Stap belegt, voor de grootste deel van het vermogen in beleggingsfondsen. Het MVB beleid van de vermogensbeheerders en binnen de beleggingsfondsen is een onderdeel van onze due-diligence en wordt aan het stewardship beleid van Stap getoetst. Het engagement beleid wordt op de volgende criteria beoordeeld:

- Screening criteria, waaronder of er internationale richtlijnen zoals UNGC of UNPRI geïntegreerd worden in de criteria
- Transparantie en inrichting van het proces
- Rapportages

Het engagement beleid binnen de beleggingsfondsen wordt, in opdracht van Stap, periodiek gemonitord door ons fiduciair beheerder. De fiduciair dient significante wijzigingen te signaleren.

Voor de discretionaire mandaten wordt aangesloten bij de door onze fiduciair beheerder aangeboden dialoog. Deze mandaten worden jaarlijks gescreend op de compliance met de UN Global Compact principes. Met ondernemingen die zich negatief onderscheiden in de jaarlijkse screening wordt een dialoog opgestart. In deze dialoog worden bedrijven gewezen op de gesignaleerde tekortkomingen en gevraagd om een toelichting. Vervolgens wordt aangedrongen op een verbetering van beleid en gedrag. De respons en daadwerkelijke verbeteringen worden bijgehouden. De fiduciair beheerder voert de dialoog en beoordeelt de getoonde progressie jaarlijks.

Als de zorgen onvoldoende worden geadresseerd, is het in de eerste instantie aan de fiduciair beheerder om verdere actie te ondernemen. Dit kan bestaan uit verdere escalatie of uitsluiting. De rapportage over de voortgang van engagement wordt met het bestuur periodiek gedeeld en het bestuur stelt de uitsluitingslijst voor de discretionaire mandaten naar aanleiding hiervan bij .

Stembeleid

Doelstellingen

Stap belegt wereldwijd in beursgenoteerde ondernemingen. Het stembeleid wordt waar mogelijk toegepast op bedrijven wereldwijd. Er geldt geen wettelijke verplichting voor het uitvoeren van het stemrecht. Stap is transparant over de wijze waarop Stap gebruik maakt van haar stemrechten in beursgenoteerde vennootschappen.

Stap maakt grotendeels gebruik van beleggingsfondsen van externe vermogensbeheerders. In het kader van de due-diligence en het monitoring proces wordt het stembeleid binnen deze fondsen getoetst. Stap beoordeelt periodiek, of bij significante wijzigingen in de wet en regelgeving, het stembeleid nog passend is.

Zowel in de discretionaire mandaten als in de door ons fiduciair beheerder beheerde beleggingsfondsen wordt gebruik gemaakt van de services van de gespecialiseerde stemadviesbureau ISS (Institutional Shareholder Services. Het stemadvies wordt door ISS bepaald in overeenstemming met de 'ISS International Sustainability Proxy Voting Guidelines'. Deze richtlijnen zijn gericht op UN Principles for Responsible Investment.

Voor Nederlandse beursgenoteerde bedrijven wordt naast het stemadvies van ISS een analyse door de fiduciair beheerder gemaakt. Dit is in overeenstemming met de Corporate Governance Code die zegt dat van een aandeelhouder wordt verwacht dat hij zich een eigen oordeel vormt over de door een stemadviseur verstrekte adviezen.

Met dit stembeleid wordt nadruk gelegd op de volgende doelstellingen:

- Creatie van aandeelhouderswaarde op de lange termijn (waarde behoud en creatie);
- Bevorderen van het voeren van een maatschappelijk verantwoord ondernemingsbeleid t.a.v.:
 - het ondersteunen en respecteren van mensenrechten door ondernemingen;
 - het ondersteunen en respecteren van werknemersrechten, waaronder voorkomen van kinderarbeid en discriminatie door ondernemingen;
 - het stimuleren van kansen op het gebied van duurzaamheid en mitigeren van duurzaamheidsrisico's door ondernemingen;
 - het bevorderen van adequate governance en voorkomen van corruptie door ondernemingen;

De fiduciair beheerder rapporteert een keer per kwartaal over de uitvoering van het stembeleid.

Periodiek wordt door de fiduciair beheerder van Stap beoordeeld of ISS voldoet aan de voorschriften uit de SRD II.

Daar waar sprake is van de door andere vermogensbeheerders aangeboden beleggingsfondsen conformeert Stap zich aan het stembeleid binnen een beleggingsfonds, indien dit fonds tijdens de due-diligence op basis van de volgende criteria als 'passend' wordt geclassificeerd:

- Wordt door de vermogensbeheerder gestemd op aandeelhoudersvergaderingen
- In welke regio's wordt gestemd
- Uitgangspunten van een stembeleid (waaronder aansluiting bij internationale en nationale standaarden zoals United Nations Global Compact (UNGC), United Nations Principles for Responsible Investment en Nederlandse Governance Code (UNPRI))
- Wordt afdoende hierover gerapporteerd

Significante wijzigingen in het stembeleid dienen door de fiduciair beheerder gesignaleerd te worden en kunnen een aanleiding geven om het due-diligence proces op nieuw op te starten.

Beleid t.a.v. stemadvies

Stap maakt gebruik van de diensten van derden voor stemadvies en de uitoefening van het stemrecht. Stap heeft voor discretionaire mandaten ervoor gekozen om gebruik te maken van de diensten van de fiduciair beheerder en het gespecialiseerd stemadviesbureau Institutional Shareholder Services (ISS).

Voor het stemadvies heeft Stap hierbij gekozen om gebruik te maken van de ISS International Sustainability Proxy Voting Guidelines. Deze guidelines zijn gericht op:

- Creatie van aandeelhouderswaarde op de lange termijn (waarde behoud en creatie);
- Ondersteuning van een effectieve bedrijfsvoering;
- Bevordering van redelijke beloningssystemen;
- Goede corporate governance (rekening houdend met regionale verschillen in standaarden);
- Het bevorderen van het voeren van een maatschappelijk verantwoord ondernemingsbeleid t.a.v.:
 - duurzaamheid;
 - werknemersrechten;
 - geen discriminatie;
 - mensenrechten.

Stap kan afwijken van het stemadvies indien er hiertoe moverende redenen zijn. Bij Nederlandse beurs genoteerde vennootschappen kan dit bijvoorbeeld het geval zijn indien het advies afwijkt van de voorschriften van Nederlandse Governance Code voor Nederlandse ondernemingen. Voor Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen opteert Stap er voor om in beginsel altijd conform de Nederlandse Governance Code te stemmen. Voor identificatie van moverende redenen om (eventueel) af te wijken van het stemadvies maakt Stap ook gebruik van het Eumedion lidmaatschap en het advies van de fiduciair beheerder. Alerts van Eumedion hebben betrekking tot controversiële issues.

Governance voorstellen

Op basis van deze doestellingen en internationale standaarden wordt door ISS onder andere tegen gestemd op onderstaande governance-voorstellen:

- Benoeming van niet- onafhankelijke commissarissen, indien minder dan de helft van de door aandeelhouders benoemde commissarissen onafhankelijk is of minder dan een derde van alle leden onafhankelijk is.
- Benoeming van leden van audit- of remuneratiecommissie tot uitvoerende bestuurders.
- Verkiezing van één persoon tot de functie van CEO en bestuursvoorzitter.
- Benoeming van voormalige CEO tot bestuursvoorzitter of de voorzitter van raad van toezicht.
- Benoeming van individuele commissarissen of het hele bestuur in het geval van materiele tekortkomingen op vlak van governance, stewardship, risico monitoring of fiduciaire verantwoordelijkheden (bijvoorbeeld beheer van ESG risico's).

Beloningsvoorstellen

Met betrekking tot beloningen van uitvoerende bestuurders worden de voorstellen per stemming geëvalueerd. Er wordt door ISS tegen gestemd indien een beloningsvoorstel niet voldoet aan de volgende principes:

- Een beloningsvoorstel dient duidelijke en volledig te zijn.
- Een beloningsvoorstel dient de lange termijn waarde creatie te bevorderen.
- Een beloningsstructuur dient zo opgesteld te zijn dat het risico van beloning voor slechte resultaten wordt gemitigeerd.
- Opstelling van het voorstel door een onafhankelijke remuneratiecommissie.

Controversiële voorstellen

In geval van controversiële zaken kan Stap besluiten om:

- Zich aan te sluiten bij aandeelhoudersresoluties van andere partijen; of
- een verzoek in te dienen om een buitengewone algemene vergadering bijeen te roepen; of
- een aandeelhouders-voorstel te agenderen voor een algemene vergadering.

Indien dergelijke verzoeken worden ingediend zal door of namens Stap voorafgaand overleg plaatsvinden met het bestuur van de onderneming. Bovendien zal Stap en/of haar vertegenwoordiger tijdens deze vergaderingen aanwezig zijn om dit voorstel toe te lichten en eventuele vragen te beantwoorden

Samenwerking

Stap bundelt haar krachten met andere pensioenfonds, vermogensbeheerders en samenwerkingsverbanden om ondernemingen aan te sporen om rekening te houden met impact van hun onderneming. Als lid van Eumedion is Stap geëngageerd bij te dragen aan een verbetering van bedrijfsvoering, milieu- en maatschappelijke prestaties van Nederlandse beursgenoteerde vennootschappen.

Securities lending

Bij het uitlenen van aandelen (securities lending) kan tijdelijk geen stemrecht worden uitgeoefend. Stap vindt het belangrijk dat het verbonden stemrecht aan aandelen in beursgenoteerde ondernemingen altijd kan worden uitgeoefend. Om altijd het stemrecht in beursgenoteerde ondernemingen te kunnen uitoefenen staat Stap securities lending van aandelen bij voorkeur niet toe .

Voorkoming schijn van belangenverstremgeling

Ter voorkoming van de schijn van belangenverstremgeling wordt in principe niet gestemd op de aandeelhoudersvergaderingen van uitvoerders van Stap.

Evaluatie stembeleid

Stap evalueert de uitvoering van het stembeleid elk kwartaal, waarbij nadruk wordt gelegd op voorstellen die controversieel zijn vanuit Nederlandse optiek.

Rapportage

Via de website van Stap wordt elk kwartaal gepubliceerd hoe er is gestemd op de individuele aandelen posities van Stap. Jaarlijks rapporteert Stap in haar jaarverslag over de uitvoering van het stembeleid op hoofdlijnen.

Uitvoering

De in dit beleid genoemde stewardship activiteiten worden uitgevoerd danwel gecoördineerd door de fiduciair beheerder. Het Bestuursbureau monitort de uitvoering en neemt dit tevens mee in de jaarlijkse evaluatie van de fiduciair beheerder.

Evaluatie

Jaarlijks wordt het beleid door het Bestuursbureau geëvalueerd en ter vaststelling aan het Bestuur voorgelegd. Het vastleggen van eventuele benodigde beleids-bijstellingen worden via deze werkwijze geborgd.